

Príprava uhličitanu olovnatého a oxidu olovnatého – Postup práce

Uhličitan olovnatý PbCO_3 je vo vode nerozpustná biela látka, ktorá sa zohrievaním nad teplotou $315\text{ }^\circ\text{C}$ ľahko rozkladá. Je súčasťou bieleho farbiva – *olovnatej bieloby* – $\text{Pb}_3(\text{CO}_3)_2(\text{OH})_2$. V prírode sa vyskytuje ako biely, bezfarebný alebo nažltlý minerál *ceruzit*. Uhličitan olovnatý môžeme pripraviť vo forme jemnej zrazeniny zrážacou reakciou rozpustenej olovnatej soli s hydrogenuhličitanom sodným.

Úloha

Prípravte uhličitan olovnatý a jeho následným termickým rozkladom pripravte oxid olovnatý.

Chemikálie

- dusičnan olovnatý, $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$, biela kryštalická látka
- hydrogenuhličitan sodný, NaHCO_3 , biela kryštalická látka

Postup

V 170 cm^3 destilovanej vody rozpustíme $9,0\text{ g}$ dusičnanu olovnatého a za stáleho miešania prilejeme 60 cm^3 vodného roztoku obsahujúceho $5,0\text{ g}$ hydrogenuhličitanu sodného. Vyzrážaný produkt za občasného premiešania zohrievame asi pol hodiny pri teplote nepresahujúcej $80\text{ }^\circ\text{C}$. Usadenú zrazeninu dvakrát dekantujeme vodou, potom ju odsajeme na Büchnerovom lieviku, dôkladne premyjeme destilovanou vodou a necháme vysušiť pri laboratórnej teplote.

Príprava PbO z PbCO_3

Uhličitan olovnatý PbCO_3 žihame v porcelánovom tégliku plynovým kahanom najprv mierne, potom nesvietivým plameňom kahana počas jednej hodiny. Získaný prášok necháme voľne vychladnúť, odvážime a porovnáme praktický výťažok s teoretickým.

Úlohy a otázky

- Prečo je potrebné po skončení zrážania uhličitanu olovnatého reakčnú zmes ešte zohrievať?
- Napíšte chemickú rovnicu termického rozkladu uhličitanu olovnatého.
- Oxid olovnatý možno vyrobiť aj priamo z dusičnanu olovnatého jeho termickým rozkladom. Napíšte chemickú rovnicu termického rozkladu dusičnanu olovnatého.

Skúmovkové pokusy

Uskutočnime nasledujúce reakcie s $0,2\text{M}$ vodným roztokom $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$ a ich priebeh zapíšeme chemickými rovnicami v stavovom tvare.

- Po $1 - 2\text{ cm}^3$ roztoku dáme do dvoch skúmaviek. Do jednej skúmavky po kvapkách pridávame 5% roztok NaOH a do druhej 5% roztok NH_3 . Pozorujeme priebeh reakcií aj pri pridávaní nadbytku reagentov.
- Ku 2 cm^3 roztoku v skúmavke pridávame po kvapkách zriedený roztok HCl (1 : 3). Ku vzniknutej zrazenine pridáme 5 cm^3 destilovanej vody. Následne ponoríme dno skúmavky do vriacej vody v kadičke a chvíľu ho zohrievame. Potom skúmavku vyberieme a necháme ju ochladiť na vzduchu. Pozorujeme zmeny.
- Ku 2 cm^3 roztoku v skúmavke pridávame po kvapkách 10% roztok KI . Ku vzniknutej zrazenine pridávame pomaly destilovanú vodu. Následne ponoríme skúmavku do vriacej vody v kadičke a chvíľu ju zohrievame. Potom skúmavku vyberieme a necháme ju ochladiť na vzduchu. Pozorujeme zmeny.